ಬಾ

15

ಬಾಬಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ

ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ

ಪ್ರಹಸನ ರಚಯಿತರು:

ಕುಡ್ವಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣ್ಯೆ

ಮಂಗಳೂರು.

1954.

ಒಂದಾಣ್ ಮಾಲ

'ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ[illegible]

ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು—ಪ್ರಹಸನಗಳು—ನೀಳ್ಗತೆಗಳು—ಏಕ[illegible] ಗಳು—ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ—ದೇಶ-ವಿದೇಶ ಚರಿತ್ರೆ—ವಿಜ್ಞಾನ—ಚಿಕಿ[illegible] ಗಳು—ಶಿಲ್ಪ—ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಉಪದೇಶ—ಲಲಿ[illegible] ಸೃಷ್ಟಿಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು—ಗೃಹವೈದ್ಯ—ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳು—ಗೃ[illegible] ಯರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳು—ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವರ—ಸುಭಾಷಿತ—ವಾಙ್ಮಯ ವಿಚಾರ—ಪ್ರಯಾಣ ಕತೆಗಳು—ಸತ್ಯಕಥಾನಕಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಡಾ| ವಿ. ಆರ್. ಭಟ್, ಟಿ ಡಿ. ಡಿ, ಶ್ರೀ| ಕೋ. ಶ. ಕಾರಂತ, ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್., ಶ್ರೀ| ಡಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್., ಎಡ್ವೊಕೇಟ್, ವೈದ್ಯಗುರು ಎಂ. ಆರ್. ಭಟ್, ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್, ಶ್ರೀ| ಪಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ ರಾವ್, ಎಂ.ಎ , ಬಿ.ಟಿ , ಶ್ರೀ| ಎಮ್. ಸುಬ್ರಾಯನ್, ವಿದ್ವಾನ್, ಶ್ರೀ| ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣೈ, ಶ್ರೀ| ಎಲ್. ಎಸ್. ನಾಯಕ, ಡಾ| ಎಸ್. ಪಿ. ಭಟ್—ಮೊದಲಾದವರ ಲೇಖನಗಳು 'ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ' ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುವು.

ಕೆಲವು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ 32, 36, ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳಿರುವುವು. ಆದರೆ, ಯಾವ ಪ್ರಕಟಣೆಯೂ ಹದಿನಾರು ಪುಟಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

ಈ ವರೆಗೆ ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು: ೧. ಕೆಪ್ಪಟರಾಯ, (ವಿನೋದ ಕಥೆ) ೨) ನಾರೀಶ್ವರರು (ಪ್ರಹಸನ) ೩) ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು) ೪) ಸದ್ರಿ ಸುಬ್ಬ (ಪ್ರಹಸನ); ೫. ಅದ್ಭುತ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (ನೀತಿಕಥೆಗಳು); (4) ಚುನಾವಣೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಬನಾವಣೆ (ಪ್ರಹಸನ); ೭. ಬೀಡಿ ಸೇದಬೇಡಿ ಮತ್ತು ಆ ಮಗು (ವಿನೋದ ಕಥೆಗಳು); ೮. ಅರ್ಥಕೋಶ; ೯. ವಿನೋದವಿಹಾರ; ೧೦. ಟಿಶ್ಯೂ ಔಷಧಿಗಳ ಕೈಪಿಡಿ; ೧೧. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ; ೧೨. ಜೀವದ ಮೌಲ್ಯ; ೧೩. ಸತ್ತವನ ಸೇಡು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು. ೧೪. "ವೆಂಕಟನ ಸಂಕಟ" (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಥೆಗಳು. ೧೫. ಬಾಬಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ).

ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ! ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರ ಪ್ರಕಟಣೆ!

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ,

ಪ್ರಭಾತ ಆಫೀಸು, ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು—೧.

ಬಾಬಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ

(ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)

ಪಾತ್ರ ವಿವರ.

ಬಾಬಿ	ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದ ತರುಣ.
ಸಿಂಗ	ಬಾಬಿಯ ಗೆಳೆಯ.
ವಿಶ್ವಾಸರಾಯ	ಬಾಬಿಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.
ಹಯವದನ	ನಗರದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ.
ಸಂಪತ್ಕುಮಾರ	ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್.
ರಾಮಸ್ವಾಮಿ	ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದವ.

(ಹಯವದನರಾಯರ ಮಗಳು ಲಜ್ಜಾವತಿ; ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರು.)

ದೃಶ್ಯ ೧.

(ವಿಶ್ವಾಸರಾಯರ ಮನೆಯ ಕೊಠಡಿ. ಹಯವದನರಾಯರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸ ರಾಯರು ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತ—)

ವಿಶ್ವಾಸ: ಆಗಬಹುದು.

ಹಯವದನ: ಆಗಬಹುದು, ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿ.

ವಿಶ್ವಾಸ: ನನ್ನ ಹೆಸರೇ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಂದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಅದನ್ನು ನೆನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೇ?

ಹಯ: (ನಗುತ್ತ) ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹಯ ವದನ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕುದುರೆಯ ಓಟದಿಂದಲೇ ಮುಂದರಿದು ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸದೆ ಬಿಡುವೆನೇ?

ವಿಶ್ವಾಸ: ಹಾಗೇ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ—ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ದೋಷಗಳೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರೇ: ಇಡೀ ದಿನ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇರೋದು–ಘುಸ್ಮರ ಅನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ! ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಗಡಿ

ಬಿಡಿ ಜಾಸ್ತಿ—ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧವರ್ಧ! ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಹೊಸ ವೃತ್ತಿ—ಜನಾಂಗವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ರಾಮಬಾಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸೋದು!..................ಪ್ರಪಂಚವೆಂದರೇನೆಂದು ಇನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಹಯ: ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ವಿಶ್ವಾಸರಾಯರೇ. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಾನೇ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೂ, ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಬೇಕಿತ್ತು—ಅದೀಗ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲ! ಬರಲೇ?

ವಿಶ್ವಾಸ: ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ. ತಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆ.

ಹಯ: ಸೈ, ಬಿಡಿ!..................ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಬಲ್ಲೆ. ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಅಂತ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಇನ್ನು ಬಿಡಿ.

ವಿಶ್ವಾಸ: ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಹಯವದನರಾಯರೇ! ನುಣುಚು ಜಾಸ್ತಿ.

ಹಯ: ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಹಯವದನನ ಕೈಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಜಾರಿಹೋಗುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಆ ಯೋಚನೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

ವಿಶ್ವಾಸ: ಬಿಟ್ಟೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಬಿಟ್ಟೆ, ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಂತೆ ಅವನನ್ನು ನೀವೇ ಹದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ನಾನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ ಹಯವದನ ರಾಯರೇ, ಮೂರು ಬಾರಿಯೂ ಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಲಿಗೇ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಹಯ: ಅದಿನ್ನು ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಾನು ಹದಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಬರಲೇ? ನಮಸ್ಕಾರ.

ವಿಶ್ವಾಸ: ನಮಸ್ಕಾರ!

(ಫರದೆ.)

■■■■■■■■■

ದೃಶ್ಯ ೧.

(ರಸ್ತೆ. ಬಾಬಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಗ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಸಿಂಗನ ಬಲಗೈ ತೋರ್ಬೆರಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣವಿದೆ. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ. ಸಿಂಗನು ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲು ಅತಂಕವಾಗುವಂತೆ ಬಾಬಿ ಅವನ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದು ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡುತಿದ್ದಾನೆ.)

ಬಾಬಿ: ಸಿಂಗಾ, ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯ! ಇದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಅನಾಹುತಗಳು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ? ಸಾಲಮಾಡಿ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ—ಸಾಲಮಾಡಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು—ಸಾಲದಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿ—ದಿಬ್ಬಣ ಹೊರಟು ಹೋದ ದಿನವೇ ಸಾಲಮಾಡಿ ಹಗ್ಗತಂದು ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡ ಉದಾಗಳು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ!

ಸಿಂಗ: (ಸುಣ್ಣದ ಕೈಬೆರಳನ್ನು ಎಲೆಬಳಿಗೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿ) ಬಾಬೀ, ನೀನು ಸಾಲಮಾಡಿ ತಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಾಲವಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸೋಲಿಸಬೇಡ! ನೀನು ಅಷ್ಟು ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಆ ದುರಂತದ ಕರಾಳತೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲು ಬಿಡು ಮಾರಾಯಾ!

ಬಾಬಿ: ಸುಣ್ಣ! ಸುಣ್ಣ!! ಸಿಂಗಾ, ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ! ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯ್ಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬೆಂದು ಸುಣ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ? ಈ ಭಯಂಕರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಮಾಜವು ನಿರ್ದಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನೂ ನೀನೂ ಸಹಿಸಬೇಕೆ? ಸಿಂಗಾ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬೇಡುವ ವರನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ! ಆ ವರನ ಮಾತಾಪಿತೃರಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ!

ಸಿಂಗ: ಆ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೇ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಬಾಬೀ! ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ವೀಳ್ಯ ಹಾಕಲು ಬಿಡು! ಈ ಒಂದು ನಾಲಿಗೆ ತುರಿಸುತ್ತಿದೆ!

ಬಾಬಿ: ಒಂದು ನಾಲಗೆ! ಸಿಂಗಾ, ಸರಿಯಾದುದನ್ನೆ ಹೇಳಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದೇ ನಾಲಿಗೆ ಇರಬೇಕು.

ಸಿಂಗ: ಒಂದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ ಮಾರಾಯ! ನಿನಗೇಕೆ ಗಾಬರಿ? ಎರಡಿರದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಅಗ್ನಿ ಸಹಿಸುವುದು ಯಾರು?

ಬಾಬಿ: ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ಸಿಂಗಾ! ತನ್ನ ಹುಡುಗಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡ ಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಹುಡುಗನಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲ—ಎಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ!

ಸಿಂಗ: ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ದಮ್ಮಯ್ಯ ಬಿಡು, ನಾನೊಂದು ತಾಂಬೂಲ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಬಿ: ತಾಂಬೂಲ, ತಾಂಬೂಲ! ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದೆ! "ತಾಂಬೂಲಾದ್ಯು ಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಧೂವರರನ್ನಾಶೀರ್ವದಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹರ್ಷ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿ" ಸವಿನಯ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಡುವ ಮಾತಾಪಿತೃರ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತು ಬಲ್ಲುದೇ ಸಿಂಗಾ?

ಸಿಂಗ: ಇಕೋ ಬಾಬೀ, ನಿನಗೆ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಪವಿತ್ರವಾದ ಬೀಡಿ–ಸಿಗರೇಟು ಬಿಟ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾದ ಎರಡು ಎಲೆ ತಿನ್ನುವ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ. ನಾನು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳೋದಿಲ್ಲ- ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ. ತಾಂಬೂಲ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಡೆದರೆ ನಿನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ ತಾಂಬೂಲಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬಂದೀತು. ಬಿಡು—ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಬಿ: (ಸಿಂಗನ ಸುಣ್ಣದ ಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ) ಪುನಃ ಸುಣ್ಣ! ಸರಿಯಾ ದುದನ್ನೆ ಹೇಳಿದೆ! ಸಿಂಗಾ, ಸಮಾಜವು ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣ....................(ಸಿಂಗನ ಸುಣ್ಣದ ಬೆರಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ನೋಡಿ ತಡೆದು) ಸುಣ್ಣ, ಸುಣ್ಣ................

(ಸಿಂಗನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಯವದನರಾಯರು ಬರುತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬೆದರಿ, ಸ್ವರಬಿದ್ದು, ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಬಾಬಿ, ಸಿಂಗನ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಓಡುವನು.)

ಸಿಂಗ: ಬಾಬೀಽ!

ಹಯವದನ: (ಹಿಂದಿನಿಂದ) ನಮಸ್ಕಾರ!

ಸಿಂಗ: (ನ್ಯೆದೆಗೆದು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿ) ನಮಸ್ಕಾರ.

ಹಯ: ಈಗ ಓಡಿದರಲ್ಲ ಅವರು, "ಸುಣ್ಣ ಸುಣ್ಣ" ಎಂದು?

ಸಿಂಗ: ('ಅಹುದೆ'ಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವನು.)

ಹಯ: ಅವರಿಗೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ ನೀವು? ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸುಣ್ಣದ ಬೆರಳು ಹಾಕಿದಿರೇನು?

ಸಿಂಗ: ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸುಣ್ಣದ ಬೆರಳಿಗೆ ಅವರು ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದರು.

ಹಯ: ಹಂ! ಅವರಿಗೂ ನಿಮಗೂ ತುಂಬಾ ಸ್ನೇಹವೇ?

ಸಿಂಗ: ತಾವೇ ನೋಡಿದಿರಲ್ಲ! ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲು ಕೂಡಾ ಬಿಡದೆ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಯ: ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಿಂದ ಬಲ್ಲಿರಿ?

ಸಿಂಗ: ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಬಲ್ಲರು.

ಹಯ: ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ?

ಸಿಂಗ: ಈಗ ಇದ್ದರಲ್ಲ,—ಹಾಗೇ!

ಹಯ: ಅವರ ಗುಣ—ನಡತೆ?

ಸಿಂಗ: ಗುಣ—ಒಂದು ಮಣ! ನಡತೆ—ಈಗ ಹೋದರಲ್ಲ, ಹಾಗೇ! ಏಕೆ ಸಾರ್, ತಮ್ಮ ಪಾಕೇಟ್‌ಗಿಕೇಟ್ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆಯೋ?

ಹಯ: ಹಾಗೆ ಕೇಳದಿರೇಕೆ? ಆವರು ಪಾಕೇಟ್ 'ಪಿಕ್' ಮಾಡುವ ಜಾತಿಯೋ?

ಸಿಂಗ: ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಬೀ ಅಂತ ಅವರ ಹೆಸರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ, ತಾವೊಬ್ಬ ಸಿ. ಐ. ಡಿ. ಅಂತ ಸಂಶಯ ಬಂತು, ಅಷ್ಟೆ.

ಹಯ: ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನೇ?

ಸಿಂಗ: ಮಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನನ್ನು ನಾನು ಈ ಜನ್ಮ ದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಲ್ಲ ಸಾರ್! ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ ಬಿಡಲಾರದ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಹಯ: ವಂದನೆಗಳು.

ಸಿಂಗ: ಬೇಡ ಸಾರ್!

ಹಯ: ಏಕಂದಿರಿ?

ಸಿಂಗ: ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೇನನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಹಯ: (ವಿನೋದದಿಂದ) ಬೇಡವೇ?

ಸಿಂಗ: ಬೇಡವೆಂದೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ. ನಾನು ಬೇಕೆಂದರೆ ನೀವು "ಥೇಂಕ್ಸ್' ಅನ್ನೋದು, ನೀವಂದುದಕ್ಕೆ ನಾನೂ 'ಥೇಂಕ್ಸ್' ಅನ್ನೋದು,- ಹೀಗೇ ಡಾಮರು ಹೋದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಥೇಂಕ್ಸ್ ಥೇಂಕ್ಸ್ ಅನ್ನುತ್ತ ಕಾಲು

ಗೀರಿಗೀರಿ ರಸ್ತೆ ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ "ನಮಸ್ಕಾರ" ಅಂತ ಏಕ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹೇಳಿ, (ಹಿಂದೆ ಸರಿದು) ಹೀಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗೋದೇ ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲವೇ?

—(ಎನ್ನುತ್ತ, ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಟಿಸಿ, ಹೋಗಿ ಬಿಡುವನು. ಹಯವದನರಾಯರು ವಿನೋದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ಹೋದ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಕ್ಷಣಕಾಲ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೆ ಬಾಬಿ ಹೋದ ಕಡೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವರು.)

▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ದೃಶ್ಯ ೩.

[ವಿಶ್ವಾಸರಾಯರ ಮನೆ. ಒಂದು ಮೇಜು; ೨-೩ ಕುರ್ಚಿಗಳು. ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ, ಎರಡು ಮೊಣಕಾಲುಗಳಿಗೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನತಶಿರನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವನು. 'ಬಾಬೀ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಸಿಂಗನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಬಾಬಿಯು ಹೌಹಾರಿ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುವನು.]

ಸಿಂಗ: ಏ ಬಾಬಿ, ಸುಣ್ಣ ಸುಣ್ಣ ಎಂದು ಕೂಗಿ ಓಡಿದಿಯಲ್ಲಾ ಮಾರಾಯಾ! ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜದ ಕರಾಳದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಓಡಿದಿಯೋ ಅಂತ ಹೆದರಿದೆ!

ಬಾಬಿ: (ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು) ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನಿರು. ಉಸಿರು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಿಂಗ: ನೀನು ಹೋಗುತ್ತಲೇ, ಈ ಪೀಸು ಉದ್ದ ಮೀಸೆಯ ಒಂದು ನೀರ್ಕುದುರೆ ಬಂತಲ್ಲ!

ಬಾಬಿ: ಆ ನೀರ್ಕುದುರೆ ನೋಡಿಯೇ ನಾನೋಡಿದೆ.

ಸಿಂಗ: ಏಕೆ?

ಬಾಬಿ: (ಅಳು ಮೋರೆಯಿಂದ) ಮಿತ್ರಾ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತನ ಒಂದು ವಿಷಾದದ ಕಥೆ ಕೇಳು. ಈ ಬಾಬಿ ಎಂಬ ನಿರಪರಾಧಿಯು ಒಮ್ಮೆ "ಬುಲ್ ಬುಲ್ ಎ ಬಸಂತ್" ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ತೈಲವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾದುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಆ ರಾಜ ತೈಲಕ್ಕೆ ಬೆರಕೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಒಬ್ಬ ಅಂಗಡಿಯವನಿಂದ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾ

ಯಿಯ ಕೆಂಪು ರಂಗುಹುಡಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆ ಅಂಗಡಿಗಾರನೇ ನೀನೀಗ ಹೇಳಿದ ನೀರ್ಕರ್ಜದಾರೆ.

ಸಿಂಗ: ವ್ಹಾ ವ್ಹಾ!

ಬಾಬಿ: ಮತ್ತೆ ಅವನ ಹೆಸರು ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ ಹಯವದನರಾಯರು ಅಂತ.

ಸಿಂಗ: ಆ ಮೀಸೆಯಿಟ್ಟೇ ಹಾಗೆ ಹೆಸರು ಬಂತೇ?

ಬಾಬಿ: ಅಲ್ಲ. ಹೆಸರಿಟ್ಟನಂತರ ಮೀಸೆ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಸಿಂಗ: "ಹಸ್ತ ವಿಭೂಷಣ" ಎಂದರೆ ಬಿರುದೇ?

ಬಾಬಿ: ಅಹುದು. ಅವರ ಕೈಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ಉಂಗುರಗಳನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ರಿಸ್ಟ್‌ವಾಚನ್ನೂ ನೋಡಿ, ನಾಗರಿಕರು ತಾವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಿರುದು.

ಸಿಂಗ: ಸರಿ. ಆ ಮೇಲೆ?

ಬಾಬಿ: ಆ ಮೇಲೆ, ನನ್ನಿಂದ ಆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಬುಲ್ ಬುಲ್' ಎಣ್ಣೆಯು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತು. ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ಆ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಒದ್ದಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ, ಆ ಮನುಷ್ಯ, ಆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ ಮಾರಾಯಾ! ಕಡ ಎಂಬುದು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಜೀವಾಳ ಎಂದರಿಯದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಅಂತ!

ಸಿಂಗ: ಕೋರ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸರು,—ಮತ್ತ್ಯಾರು?

ಬಾಬಿ: ಸಿಂಗಾ, ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಆ ಹಯವದನರಾಯರ ಹರದಾರಿ ಉದ್ದದ ಮೀಸೆ ನೋಡಿ ಸಹಿಸಬೇಕೆ? ಮಿತ್ರಾ, ಸತ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಆ ಕರಾಳ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗದರಿಸಿದ್ದಾನೆ........(ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ....ಅಕೋ ಸಿಂಗಾ, ಬಂದಾ! ನಾನು ಅಡಗಿರುತ್ತೇನೆ—ಅವನು ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳು.

(ಎನ್ನುತ್ತ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರಿ ಮರೆಯಾಗುವನು.)

ಹಯವದನ: (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನಮಸ್ಕಾರ!

ಸಿಂಗ: ನಮಸ್ಕಾರ ಸಾರ್!

ಹೆಯ: ಕ್ಷೇಮವೇ?

ಸಿಂಗ: ಸಾಂಪ್ರತ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸಾರ್. ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದರು.

ಹೆಯ: (ತಲೆದೂಗಿ) ಅಹುದು. ಅವರು ಹೋಗುವಾಗ ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ರೀತಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅಪಾಯಕರವಲ್ಲವೇ? ಬಿದ್ದು ಕಾಲುಗೀಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡರೆ?

ಸಿಂಗ: ಇಲ್ಲ ಸಾರ್. ಅವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಹೆಯ: ನೋಡಿ ಮಿಸ್ಟರ್, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಷಯ ನಾನು ಬಹಳ ಚಿಂತಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸಿಂಗ: ಏಕೆ ಸಾರ್ ಹಾಗೆ?

ಹೆಯ: ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅವರನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇತ್ತ ಕರೆಯಿರಿ.

ಸಿಂಗ: ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದರಲ್ಲ ಸಾರ್!

ಹೆಯ: ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆ. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಒಮ್ಮೆ ಕರೆಯಿರಿ.

ಸಿಂಗ: ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಸಾರ್.

ಹೆಯ: ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೊಂದು ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಲಿಕ್ಕುಂಟು.

ಸಿಂಗ: ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿದಿದೆ ಸಾರ್! ಆ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ತಾನು ಯೋಗ್ಯನಿಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಣೆಯಾದರೋ ಏನೋ!

ಹೆಯ: (ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಸಿಂಗನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿರಿಸಿ, ಬುಲ್ಲವಿಸುತ್ತ) ನೋಡಿ ಮಿಸ್ಟರ್! ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಲಾಭವಿದೆ—ಸತ್ಯ!

ಸಿಂಗ: ಅದು ಸರಿ ಸಾರ್! ಆದರೆ, ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರ ಮಗುಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಯ: ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡುವೆನಂತೆ.

ಸಿಂಗ: ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಸಾರ್!

(ಹಯವದನರಾಯರು ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವರು.)

ಸಿಂಗ: ಬಾಬೀಸ!

ಬಾಬಿ: (ಹೊರಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು) ಸಿಂಗಾ, ಹೋದನೇ?

ಸಿಂಗ: ಅಹುದು.

ಬಾಬಿ: (ಕಳವಳದಿಂದ) ಸಿಂಗಾ, ಇನ್ನು ನನಗೆ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲೋದಿಲ್ಲ.

ಸಿಂಗ: ಏಕಯ್ಯಾ ಹಾಗೆ?

ಬಾಬಿ: (ಅಳು ಮೋರೆಯಿಂದ) ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಕನು ಈ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರುವನಲ್ಲಾ ಸಿಂಗಾ! ನಾನೀಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಮಿತ್ರಾ?

ಸಿಂಗ: ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಯ್ಯ, ಮುಗಿಯಿತಲ್ಲ.

ಬಾಬಿ: ಹಣ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ನಾನು ಅಕಾಲನಿಧನ ಹೊಂದಿದೆನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರೆ ಹೇಗೆ?

ಸಿಂಗ: ನೀನು ಅಕಾಲನಿಧನ ಹೊಂದಬೇಕಲ್ಲ ಮಾರಾಯಾ!

ಬಾಬಿ: (ಕೈಯುಗುರು ಕಚ್ಚುತ್ತ, ತುಸು ಆಲೋಚಿಸಿ) ಸಿಂಗಾ, ನನಗೊಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ!

ಸಿಂಗ: ಯಾವುದು?

ಬಾಬಿ: ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರು ನನ್ನ ಶಾಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದವರು—ಸಂಪತ್ಕುಮಾರ. ಮೀಸೆಯುವನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಟ್ಟುತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಗದರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ?

ಸಿಂಗ: (ತಲೆದೂಗಿ) ಅದೊಂದು ಯತ್ನಮಾಡಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಬಾಬಿ: ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನೂ ಬಾ. ಹೊರಡು! (ಹೊರಡುವರು.)

[ತೆರೆ.]

▪▪▪▪▪▪▪▪

ದೃಶ್ಯ ೪.

(ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಸಂಪತ್ಕುಮಾರರ ಮನೆ. ಸಂಪತ್ಕುಮಾರ ಕುಳಿತಿರುವರು- ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬನು ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಆತುರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು.)

ಸಂಪತ್ಕುಮಾರ: ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆದರುವುದೆಂದರೆ ಏನಯ್ಯಾ ಇದು?

ಆಗಂತುಕ: (ಹೆದರಿ) ನನಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರು ಸಾರ್!

ಸಂಪತ್ಕುಮಾರ: (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಇಬ್ಬರು? ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಆಗಂ: ಇಲ್ಲ ಸಾರ್.

ಸಂಪ: ಇಲ್ಲ? ಏಕೆ ಇಲ್ಲ?

ಆಗಂ: ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡಿರು, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟ ಗಂಡ.

ಸಂಪ: (ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಗಂಡ! ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಡ! ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಬಾತುಕೋಳಿ! ಒಂದು ಮೊಳ ಎತ್ತರದ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹೆದರುವ ಕೋಳಿ ಮರಿ! ■ ಮೇಲೆ ತಾನು ಗಂಡನಂತೆ!

ಆಗಂ: (ಕಂಗಾಲಾಗಿ) ಅವರು ಒಂದು ಮೊಳಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡವರು ಸಾರ್.

ಸಂಪ: ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು?

ಆಗಂ: ನನಗಿಂತ ಎತ್ತರ, ನನಗಿಂತ ದಪ್ಪ, ನನಗಿಂತ ಗಟ್ಟಿ........

ಸಂಪ: ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನು ಕೆಟ್ಟೆ! ನಿನಗಿಂತ ದಪ್ಪ ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೇಕೆ ಮದುವೆಯಾದಿಯೋ ಮುಠ್ಠಾಳ?

ಆಗಂ: ಮದುವೆ ಆಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟರು ಸಾರ್!

ಸಂಪ: ನಿನಗೆ ಯಾರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಹ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ! ನೀನು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬದಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಕ್ಷೇಮವಿತ್ತು. ಒಂದೋ—ನೀನು ಗೋಧಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದು ಜಟ್ಟಿ ಕಾಳಗ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಶೇಷಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ರಾಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕು.

ಆಗಂ: ಇನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೋದಿಲ್ಲ ಸಾರ್!

ಸಂಪ: ಇನ್ನು? ಇನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಸೊಂಟ ಮುರಿದು ಎರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ತನಕ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೇನು! ಜೋಕೆ! ನಿನ್ನಂಥ ಮೂರ್ಖರು ರಂಭಾರೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್-ಮೊನೊಗೊಮಿ ಎಕ್ಟ್ ಮೊದಲಾದುವು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಆಳಲು ಇಲ್ಲ ತ್ರಾಣ—ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗಾಗಿ ಎಳೆಯಿತು ಪ್ರಾಣ!........ಅವರೇನು ಮಾಡುತಿದ್ದಾರೆ ನಿನಗೆ?

ಆಗಂ: ಅವರವರೊಳಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಸಾರ್!

ಸಂಪ: (ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಶಾರ್! ಅವರಿಗೆ ಗದರಿಸು! ನಿನಗೆ ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲವೇ?

ಆಗಂ: ಇದೆ ಸಾರ್! ಆದರೆ, ಅವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಳೋದಿಲ್ಲ—ನನ್ನ ಸ್ವರ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೆ ಸಾರ್!

ಸಂಪ: ಸ್ವರ ಬಿದ್ದುಹೋದರೆ ನಿನಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ಬಾವಿಯ ಒಂದು ದಂಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾರು—ರೈಲು ಬರುವಾಗ ಎದುರಿಂದ ಹೋಗಿ ಆ ಮೀಸೆಗಳಿಂದ ಇಂಜಿನ್ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ನೋಡು—! ಮೋಟಾರ್ ಬರುವಾಗ ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ರಸ್ತೆ ದಾಟು! ....ಡೆಮ್‌ಫೂಲ್! ನಾಲಗೆ ಹೊರಳೋದಿಲ್ಲವಂತೆ!...........ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲಯ್ಯ! ಈಗ ಹೇಳು, ನಿನಗೆ ನನ್ನಿಂದೇನಾಗಬೇಕು?

ಆಗಂ: (ದೈನ್ಯದಿಂದ) ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗದರಿಸಬೇಕೂ ಅಂತ.........!

ಸಂಪ: ಶಟಪ್! ಇಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರು ಕೊಲೆಗಳಾಗಿವೆ—೩೬೦ ಮಾರಾಮಾರಿಗಳಾಗಿವೆ-೩೬೦೦ ಫೋರ್ಜರಿ ಕೇಸುಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ-೩೬,೦೦೦ ಕಳವುಗಳಾಗಿವೆ! ನಿನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ನಿನ್ನನ್ನ ಸೀಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಫಿರ್ಯಾದು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. ಅನಂತರವೇ ನಾನು ತನಖಿಗೆ ಬರೋದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿನ್ನಂಥವನ ಹೆಣ ಬೀಳಬೇಕು—ಆ ಮೇಲೆ ತನಖಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಯಾರನ್ನು ಗದರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೊರಡು ಇಲ್ಲಿಂದ 'ಸ್ಟುಪಿಡ್ ಫೆಲ್ಲೋ!' ಹೊರಡು!! (ಗದರಿಸುವಾಗ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರ ಇಬ್ಬರು

ಹೆಂಡಿರು ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಎತ್ತಿದ ಕೈಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ನರಗಳನ್ನು ಸಡಲಿಸುವರು. ಆಗಂತುಕನು ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿಂದ ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡುವನು.)

ಬಲದಿಂದ ಒಬ್ಬಳು: ಗದ್ದಲವೇನು?

ಸಂಪ: ('ಏನೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಲಗೈ ತಿರುಗಿಸುವರು.)

ಎಡದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು: ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡೋದು! ಮಗುವಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಕಿರಚುತ್ತಾ ಇದೆ!

ಸಂಪ: (ಎಡಗೈಯಿಂದ 'ಸಾವಧಾನ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡುವರು.)

ಗನೆಯುವಳು: (ಆಗಂತುಕನಿಗೆ) ಯಾರಯ್ಯಾ ನೀನು?

ಆಗಂ: ರಾಮುಸ್ವಾಮಿ.

ಗನೆಯುವಳು: ಯಾವ ರಾಮುಸ್ವಾಮಿ?

ಆಗಂ: ಕುಪ್ಪೆತಪ್ಪಲು ಈರಯ್ಯನ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಮಗ.

ಗನೆಯುವಳು: ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ?

ಆಗಂ: ಎಲ್ಡು ಮದುವೆ.

ಗನೆಯುವಳು: ಎರಡೇ? ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ ಮಾಡಲು ಧಾರಾಳ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲೇಕೆ ಬಂದೆ?—(ಗಂಡನಿಗೆ) ಹೊರಡಿಸಿರಿ ಇವನನ್ನು!

(—ಎನ್ನುತ್ತ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಗನೆಯುವಳು: ಸ್ವರ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗ್ಗಿಸಿ ಮಾತಾಡಿರಿ. ನರಗಳೆಲ್ಲ ಹುಡಿಯಾದುವು. (ಎನ್ನುತ್ತ ಹೋಗುವಳು; ಸಂಪತ್ಕುಮಾರರು 'ಆಗಬಹುದೆಂ'ದು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವರು.)

ಸಂಪ: (ಆಗಂತುಕನನ್ನೆ ಕರುಣಾದ್ರ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಪ್ರೇಮದಿಂದ) ರಾಮುಸ್ವಾಮಿ ಯಾನೆ ಕುಪ್ಪೆತಪ್ಪಲು ಈರಯ್ಯನ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ತಿರ್ಯಕ್ ಪ್ರಸವದ ಫಲವೇ! ನಿನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾದುದು ಸಾಲದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶಾಂತಿಭಂಗ ಮಾಡಬೇಡ. ಹೋಗು ನೆಟ್ಟಗೆ!

ಆಗಂ: ಸಾರ್— ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ತಮಗೂ ಎಲ್ಡು ಮದುವೆ ಅಂತ ನನಗೆ

ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವೇ ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಾವು ನನಗೇನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ?

ಸಂಪ: (ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಆಗಂ: ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರ ಕಾಟವಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮಂಥವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಯಾದರೂ ಇದೆ. ತಮ್ಮಂಥವರಿಗೇ ಈ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೆ ತಾವು ಹೋಗೋದೆಲ್ಲಿಗೆ ಸಾರ್? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಏಕಪತ್ನಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ—ತಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲವೇ ಸಾರ್?

ಸಂಪ: (ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಮುಖನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಆಗಂ: ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಕಾಸ್ತಾರ ಅಂತ ಗಾದೆಯಿದೆ ಸಾರ್—ಅದು ನಿಜಾ ಅಂತ ಈಗ ಕಂಡೆ.

ಸಂಪ: (ಸಿಡಿದು) ಗೆಟ್ ಔಟ್!

ಆಗಂ: ಬರುತ್ತೇನೆ ಸಾರ್! ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೇ! ಇರಲಿ. ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ ಹೇಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ತಿಳಕೊಂಡೆ. ಉಪಕಾರವಾಯಿತು ಸಾರ್!

(ಹೋಗುವನು.)

(ತೆರೆ)

ದೃಶ್ಯ ೫.

(ರಸ್ತೆ. ಬಾಬಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಗ ಬರುತ್ತಿರುವರು.)

ಬಾಬಿ: ಸಿಂಗಾ, ಪೋಲೀಸರೆಂಬ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದಿದ್ದರೆ ಊರಿನ ಶಾಂತ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗುತಿತ್ತೋ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಬಲ್ಲ!

ಸಿಂಗ: ಹಾಗಲ್ಲ. ನಿನ್ನಂಥವರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೋಲೀಸರ ಗತಿ ಏನಾಗುತಿತ್ತೊ ಅಂತ!

ಬಾಬಿ: ಸಿಂಗಾ, ದೇವರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ! ಈ ನಾಡು ಹಯವದನರಂಥವರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾರತಾಂಬೆಯು ಇನ್ನು

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರನ್ನೆ ಪ್ರಸವಿಸಲಿ ಅಂತ!

(ಸಿಂಗನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರವೇಶ.)

ಬಾಬಿ: (ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಯವದನನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ.) ನೋಡಯ್ಯಾ ಅಲ್ಲಿ.... ....ಆದರೆ, ಅವನಲ್ಲ! (ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ) —ಯಾರಯ್ಯಾ ನೀವು?

ರಾಮಸ್ವಾಮಿ: ಕುಪ್ಪೆ ತಪ್ಪಲು ಈರಯ್ಯನ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಮಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.

ಬಾಬಿ: (ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಮೀಸೆಯನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಕಂಪಿಸಿ) ಹೇ ಕಪ್ಪಲುತಿಪ್ಪೆ ರಾಮಯ್ಯನ ಮಗ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಸ್ವಾಮೀ.

ರಾಮ: ಏನ್ಸಾರ್?

ಬಾಬಿ: ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಸಿಂಗ: ಪಾಪರಿ ಅರ್ಜಿ.

ಬಾಬಿ: ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಯದಿಂದ ಕಂಪನಗೊಳ್ಳಲು ಸಾವಿರ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಮೀಸೆಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬೇಡಪ್ಪ.

ರಾಮ: ಮೀಸೆ ಗಂಡಸ್ತನದ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವಾಮಿ.

ಬಾಬಿ: ಹುಚ್ಚು! ಇಷ್ಟುದ್ದ ಮೀಸೆಗಳಿಂದ ನಿನಗೇನೂ ಉಪಕಾರವಿಲ್ಲ—ನನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಅಪಕಾರ. ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದು ಚಂದವಲ್ಲ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ. ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಕೊಯ್ದು ಬಿಡು. ಹೋಗಪ್ಪ.

ಸಿಂಗ: ಇದು ಎಟಂ ಯುಗ—ಅದರಲ್ಲಿ ಮೀಸೆಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.

ರಾಮಸ್ವಾಮಿ: (ಹೋಗುತ್ತ, ಸ್ವಗತ) ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸಚಿತ್ರ ಹೆಂಡಿರ ಕಾಟ—ಹೊರಗೆ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಗಂಡರ ಕಾಟ! ಇನ್ನು ಲೋಕಕ್ಷೇಮ ಅಂತ ಜನ ಏಕೆ ಆಶಿಸಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. (ಹೋಗುವನು)

(ಸಿಂಗನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಯವದನರಾಯರು ಬರುವರು.)

ಬಾಬಿ: (ಹಯವದನನನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ) ಏನಯ್ಯಾ ತಿರಿಗಿ ಬಂದೆ ತಿಪ್ಪೆಕಪ್ಪಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ?

ಹಯವದನ: ರಾಮಸ್ವಾಮಿ? ಯಾವ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ? ನಾನಲ್ಲವೇ?, ಹಯವದನ?

(ಬಾಬಿ ದಿಗಿಲುಗೊಂಡು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗಿ ಓಡುವನು)

ಹಯ: (ಸಿಂಗನೊಡನೆ) ಅವರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬಂದರು ಸ್ವಾಮಿ?

ಸಿಂಗ: ನಿಲ್ಲಿ, ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. (ಎನ್ನುತ್ತ, ಬಾಬಿ ಓಡಿದ ಕಡೆಗೇ ಓಡುವನು. ಹಯವದನರಾಯರು ಮುಗುಳ್ನಗುತ್ತ ಹೋಗುವರು.)

■■■■■■■■

ದೃಶ್ಯ ೬.

[ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರ ಮನೆ. ಸಂಪತಕುಮಾರ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಬಾಬಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಗನ ಪ್ರವೇಶ.]

ಸಂಪ: ಯಾರು, ಬಾಬಿ? ಏನಪ್ಪಾ ಅಪರೂಪ?

ಬಾಬಿ: (ಆನಂದದಿಂದ) ಮಿತ್ರಾ, ಹೇಗಿರುವೆ! ವ್ಹಾವ್ಹಾ! ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನೇ? (ಅವನ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರೀತಿ-ಗೌರವಗಳಿಂದ ನೋಡುವನು.)

ಸಂಪ: ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ 'ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್' ಆಗುವೆನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಕುಳಿತುಕೋ! (ಸಿಂಗನನ್ನು ನೋಡಿ) ಇವರಾರು?

ಬಾಬಿ: ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ—ಸಿಂಗ.

ಸಂಪ: ಸಂತೋಷ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ....ಬಾಬಿ, ಈಗ ಹೇಳು, ಏನು ಬಂದೆ?

ಬಾಬಿ: (ಜೋಲುಮೋರೆಯಿಂದ) ಸಂಪತ್! ನಾನೊಂದು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದೇನೆ. ಜೀವಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ— ಸಾಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಂಪ: ಹೇಳಪ್ಪಾ, ಏನಾಗಿದೆ?

ಬಾಬಿ: ಸಂಪೂ, ನನ್ನನ್ನು ರಿಬ್ಬನ್ ಮೀಸೆಯ ಮಾಯಾವಿ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ—ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ—ಮನೆ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ಸಂಪ: ಅದೇನು, ರಿಬ್ಬನ್ ಮೀಸೆಯೆಂದರೆ?

ಸಿಂಗ: ಅವನ ಮೀಸೆಗಳು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಜೋಲು ಬಿದ್ದಿವೆ ಸಾರ್!

ಸಂಪ: (ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ) ಹ್ಞಾ ಹ್ಞಾ? ತಲೆಗೆ ಕ್ರೊಪ್ ಇದೆಯೇ?

ಬಾಬಿ: ಇಲ್ಲ,—ಮುಂಡಾಸಿದೆ—ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ಸೈಜು. ನಾನೊಮ್ಮೆ ಅವನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗದರಿಸಬೇಕು ಸಂಪತ್!

ಸಂಪ: (ನಗುತ್ತ) ವಿಚಿತ್ರ! ಈ ದಿನ ನನಗೆ ಬರುವ ಅರ್ಜಿಗಳೆಲ್ಲ ಗದರಿಸಿರಿ ಅಂತ!

(ಹೊರಗಿಂದ 'ಸಂಪತ್' ಎಂದು ಯಾರೋ ಕೂಗುವರು.)

ಸಂಪ: ಬನ್ನಿ.

(ಹಯವದನರಾಯರ ಪ್ರವೇಶ. ಬಾಬಿ ಕಂಪಿಸಿ, ಸಂಪತ್ಕುಮಾರರ ಬಳಿಗೋಡುವನು.)

ಬಾಬಿ: (ಕಂಪಿಸುತ್ತ) ಸ ಸ ಸ ಸ್ಸಂಪೂ, ಇವರೇ–ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ.....

ಸಿಂಗ: ರಿಬ್ಬನ್

ಬಾಬಿ: (ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ) ಮೀ ಮೀ ಮೀ ಮೀ ಮೀ........

ಸಿಂಗ: ಮೀಸೆ.

ಬಾಬಿ: (ಅಹುದೆಂದು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವನು.)

ಸಂಪ: (ನಗುತ್ತ) ಇವರೇ ಏನು ಕಾಡುವವರು?

ಬಾಬಿ: ಅಹುದು—ಇವರೇ! ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಹಾ! ಏನು ಧೈರ್ಯ!

ಸಂಪ: ಮಾಯಾವಿಯೆಂದರೆ ಇವರೇ?

ಬಾಬಿ: ಅಹುದು— ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ. ಹೋದಲ್ಲಿ ಹಾಜರ್!

ಸಂಪ: ಏ ಮಂಕು ಬಾಬೀ! ಇವರು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಲ್ಲವೆ?

ಬಾಬಿ: (ನಿರಾಶೆಯಿಂದ) ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ? ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ?

ಹಯವದನ: (ನಗುತ್ತ) ನಿನ್ನ ಗತಿ—ಸದ್ಗತಿ!

ಸಂಪ: ಬಾಬೀ, ನಿನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗಳು ಲಜ್ಜಾವತಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತಾಗಿದೆ—ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ? ವಿಚಿತ್ರ!

ಬಾಬಿ: ಲಗ್ನ? ನನಗೆ? ಇವರ ಮಗಳು?

ಹಯ: ಅಹುದು. ನಿನಗೇ! ನನ್ನ ಮಗಳೇ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯೋಣವೆಂದು ಅನೇಕ ಸಲ ಬಂದರೆ—ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ನೀನು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಓಡಿದೆ. ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ,ನೀನು ಮೋಜು ಹಾರಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ವಾಪಾಸು ಬಂದಿರುತ್ತಿ!

ಸಿಂಗ: ಏನು ವಿಚಿತ್ರ, ಉಲ್ಲಾಸಕರ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದು! ಬಾಬಿಗೆ ಮದುವೆ? ಹಯವದನಸುತೆ?

ಬಾಬಿ: ಸಂಪೂ, ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೆ? ಈ ಕೈ ಚಿವುಟು! (ಚಿವುಟುತ್ತಲೇ) ಹಾಯ್! ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೇನೆ!

ಸಂಪ: ಅದೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ಬಾಬಿ: ಆದರೆ ಸಂಪೂ, ನನ್ನ ಭಾವೀ ಶ್ವಶುರನೊಡನೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೇಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ?

ಹಯ: ನೀನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಡ. ನಾನೊಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ. ನಿನ್ನ ಖರೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಣಿಕ್‌ನೃಪತಿಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ.

ಬಾಬಿ: ಹೇಗೆ?

ಹಯ: ಕೇಳು. ನೀನೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬನಿಂದ ನಿನಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ನಂತರ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರಿತು. ಆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ.

ಬಾಬಿ: ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಕೆಡಲಿಲ್ಲವೇ?

ಹಯು: ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಒಳ ವಸೂಲಿ ಕಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು—ಹೊರ ಪಾವತಿ ವಿಷಯವು ಗೌಣ. ನನ್ನಂಥವನನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ದಣಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ತಲೆದೂಗಿದೆ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಜಾಮಾತನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಬೇಟೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದನ್ನರಿಯದೆ ನೀನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೂ ಹೋದಿಯಲ್ಲ!

ಸಿಂಗ: ಕುಡಿಕರಿಗೆ, ಜೂಜುಕೋರರಿಗೆ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಿಗೆ--ಅವರ ಗುಣ ನಡತೆ ತಿಳಿದೂ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಕಿ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಬಾಬಿಗೇಕೆ ಕೊಡದು?

ಹಯು: ನಿಜ, ನಿಜ.

ಬಾಬಿ: ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನೂ ತೀರಿಸಿಲ್ಲ.

ಹಯು: ಅಷ್ಟೆಯೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ಯೋಚನೆ ಬೇಡ. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿಂದ ಕಡಿದರಾಯಿತು.

ಬಾಬಿ: (ಉಗುರು ಕಚ್ಚಿ ಆಲೋಚಿಸಿ) ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲವೆ? ಎಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವಿರೆಂದು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಡನೆ ಮಾತು?

ಹಯು: ಮೂರು ಸಾವಿರ.

ಬಾಬಿ: ಹಾಗಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಹದಿನೈದು ಎಂದು ಮಾಡಿಬಿಡಿರಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹದಿನೈದನ್ನು ಕಳೆದು ಬಿಡಿರಿ.

ಸಂಪ: ಭೇಷ್ ಬಾಬಿ!

ಹಯು: ಜಾಮಾತನೇ, ಮೆಚ್ಚಿದೆ! ನೀನು ಖರೇ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪುರಾವೆ ಇದು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ನಂಟಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಯಾರು ಬಂದು ತಡೆದರೂ ಬಿಡಲೊಲ್ಲೆ!

ಸಿಂಗ: (ಬಾಬಿಯನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆದು) ಬಾಬೀ, ಏನಿದು! ಈ ದಿನವೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿಷಯ ಆವೇಶದ ಭಾಷಣ ಕೊಟ್ಟು ಈ ದಿನವೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಕೈಒಡ್ಡುವಿ ಏನಯ್ಯಾ?

ಬಾಬಿ: ಸಿಂಗಾ, ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು. ನಾನು ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೆ ವರ

ದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ. ಈಗೊಮ್ಮೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ-ಸಾಲ ತೀರಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಿಂಗ: ಕನ್ಯೆಯ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಹೇಳುತಿದ್ದಿಯಲ್ಲಾ!

ಬಾಬಿ: ಶ್! ಇವರಲ್ಲಯ್ಯಾ! ನೇಣಿನ ಜಾತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಇದು ಗೇಣಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಜಾತಿ.

ಸಿಂಗ: ಆಡುವುದೊಂದು, ಮಾಡುವುದೊಂದು! ನಿನ್ನಂಥ ಘಟಿಂಗ ರಿಂದಲೇ ಸಮಾಜ ಕೆಟ್ಟಿದೆ!

ಬಾಬಿ: ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು! ನನ್ನಂಥವನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು, ನನಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಹೆಣ್ಣು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಮದುವೆಗೆ ಸಿಂಗರಿಸುವವರೇ ಸಮಾಜದ್ರೋಹಿಗಳು.

ಹಯ: ಏನು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ?.....ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡುವಿರಾ?

ಸಂಪ: ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪಗಾದರೂ—ಲಕ್ಷಣವಂತಳು.

ಬಾಬಿ: (ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹೌಹಾರಿ) ಕಪ್ಪು? ಕಪ್ಪು? ಕಪ್ಪು? ಕಪ್ಪೇ?

ಸಂಪ: ಮತ್ತೆ ನೀನೇನು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯ ಬಣ್ಣದವನೇ ಮುತ್ತಾಳೆ? ಗುಣಗಳು ಬಿಳಿದಾಗಿರಬೇಕು.

ಸಿಂಗ: "ಕಪ್ಪು ಹಿಡಿದ ಅಕಲಂಕ ಕಾಂಚನದ ಒಪ್ಪದಂದದಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಕವಿ. ಕಪ್ಪು ಎಂದರೆ ತಾಜಾ ಸ್ವದೇಶಿ. ನಾನು ಲಗ್ನವಾಗುವುದಾದರೆ ಅಚ್ಚ ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿಯನ್ನೆ!

(ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಣಿಕಿ ಹೋಗುತಿದ್ದ ಸಂಪತ್ಕುಮಾರರ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಡತಿ, ಕಾಫಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಂದಿರಿಸುವಳು. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕರತರುವಳು.)

ಬಾಬಿ: (ಕರ್‍ರಗಿನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲು ಸಪ್ಪಗಾಗಿ, ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಲಾಡುವನ್ನು ಕಚ್ಚದೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ನಗುವನು.)

ಸಂಪ: ಬಾಬೀ, ಪಸಂದಾಯಿತಲ್ಲ?

ಬಾಬಿ: ಆಯಿತು.

ಹಯ: "ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ". ಆದರೂ ದಶಂಬರ 31ಕ್ಕೆ ಲಗ್ನವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು—ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೇ ಹಾಗೆ!

ಬಾಬಿ: (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ದಶಂಬರ 31? ಈ ದಿನವೇ ಲಗ್ನವೇ?

ಸಂಪ: ಏ ಮಂಕೇ, ಈ ಪುಷ್ಯ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೆ?

ಹಯ: 1955ನೇ ದಶಂಬರ 31 ಅಂತ! ಇಂದಿನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಿದೆ. ನೆನಪಿರಲಿ.

ಬಾಬಿ: (ಕಾಫಿ ಕುಡಿದೆದ್ದು, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಬಾ ಸಿಂಗ!

ಸಿಂಗ: ಪುನಃ ಬಾಸಿಂಗವೇ?

ಬಾಬಿ: ಹಾಗಲ್ಲ ಸಿಂಗಾ, ಬಾ—ಸಿಂಗಾ, ಸಿಂಗಾ—ಬಾ ಅಂದೆ!

(ತೆರೆ)

ಸಂಪೂರ್ಣ.

(ವಿ. ಸೂ: "ಬಾಬಿ"ಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ "ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಬಿ"—"ಬಾಬಿ ಮತ್ತು ಬೇಬಿ" ಮೊದಲಾದ ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನಗಳು 'ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುವು.)

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ಇದೆ

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. *ಕೆಪ್ಪಟೆರಾಯ (ವಿನೋದ ಕಥೆ) ಲೇ: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್
೨. ನಾರೀಶ್ವರರು (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)
೩. *ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು
೪. ಸದ್ರಿಸುಬ್ಬ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ಲೇ: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್
೫. ಅದ್ಭುತ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (ಎಮ್. ಆರ್. ಭಟ್)
೬. ಚುನಾವಣೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಬನಾವಣೆ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)
೭. 'ಬೀಡಿಸೇದಬೇಡಿ' ಮತ್ತು 'ಆ ಮಗು' (ವಿನೋದ ಕಥೆಗಳು)
೮. ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಕೋಶ (ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ)
೯. ಲಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ (ಡಾ| ಎಸ್. ಪಿ. ಭಟ್.)
೧೦. ಟಿಶ್ಯೂ ಔಷಧಿಗಳ ಕೈಪಿಡಿ
೧೧. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ (ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ)
೧೨. ಜೀವದ ಮೌಲ್ಯ (ಎಲ್. ಎಸ್. ನಾಯಕ.)
೧೩. ಸತ್ತವನ ಸೇಡು (ವಿ. ಆರ್. ಭಟ್.)
೧೪. "ವೆಂಕಟನ ಸಂಕಟ" (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಥೆಗಳು
೧೫. ಬಾಬಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)

* ಈ ಗುರುತು ಹಾಕಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ.

ಪ್ರತೀ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕ.

ಈ ವರೆಗೆ ಹದಿನೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಹದಿನೈದು ಆಣೆಗಳಿಗೆ 'ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ'ಯು, ಹೊದಿಕೆ ಕೂಡಿ 348 ಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ,
ಪ್ರಭಾತ ಆಫೀಸು, ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು-1.

ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

Edited, Printed and Published by K. V. Shenoy
at The Prabhat Printers, Ltd., Mangalore-1.